

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Волосковець Наталія Юрївна, асистент, аспірант

Херсонський державний університет, м. Херсон

Загальновідомо, що питанням корпоративної соціальної відповідальності (далі – КСВ) та розроблення відповідних стандартів приділяється велика увага у багатьох розвинених країнах Заходу, і важливим кроком підготовки українського суспільства до розвитку та впровадження екологічних аспектів КСВ є впровадження саме в нашій державі стандартів серії ISO 14000.

Корпоративна соціальна відповідальність – це добропорядна ділова практика соціального розвитку персоналу підприємства, охорона здоров'я працівників та забезпечення безпечних умов праці, охорона довкілля та використання ресурсозберігаючих технологій, соціальна підтримка територій та громад. Окрім позитивного ефекту для суспільства, все це може і повинно приносити підприємцям користь (прибуток, пільги, рекламу тощо).

Знаючи, що сучасна екологія охоплює практично всі сфери життєдіяльності людства: духовні, гуманітарні, економічні, технічні, наукові, політичні, бачимо, що сучасність продемонструвала нам гостроту і складність екологічних проблем, які переважна більшість людства ще до кінця не усвідомлює, але змушена вже їх вирішувати, щоб зберегти життя на планеті.

Поява в 1996 році міжнародних стандартів систем екологічного менеджменту на підприємствах і в компаніях ISO серії 14000 називають однією з найбільш значних міжнародних природоохоронних ініціатив [2].

Рішення про розробку ISO 14000 є результатом Уругвайського раунду переговорів по Всесвітній торговельній угоді і зустрічі на вищому рівні в Ріо-де-Жанейро в 1992 році з навколишнього середовища і розвитку.

Система стандартів ISO 14000 орієнтована не на кількісні параметри (обсяг викидів, концентрації речовин тощо) і не на технології (вимога використовувати або не використовувати певні технології, вимога використовувати «найкращу доступну технологію»). Основним предметом ISO 14000 є система екологічного менеджменту, тобто, типові положення цих стандартів полягають у тому, що в організації повинні виконуватися визначені процедури, повинні бути підготовлені певні документи, призначені відповідальні за визначені сфери екологічно значимої діяльності.

У впровадженні стандартів ISO 14000 світовими лідерами є такі індустріально розвинуті країни, як Великобританія, Німеччина, Швеція та Японія, в якій незважаючи саме зараз на вкрай важке становище після землетрусу.

В Україні міжнародні стандарти ISO серії 14000 були прийняті як національні саме в 1997 році, але, нажаль, їхнє впровадження здійснюється досить повільними темпами [3].

Виходячи з того, що право власності на природне середовище належить суспільству, фірми-забруднювачі, повинні нести відповідальність за завдану йому шкоду. Якщо податок за забруднення або платіж за викиди відображає граничну шкоду щодо складання акта викиду, то шкода в системі обов'язкової відповідальності обчислюється за фактом викиду в кожному конкретному випадку. Тобто підприємство, що завдало шкоду, зобов'язане якимось чином компенсувати її: або провести очистку порушеного природного об'єкта, або виплатити компенсації тим, хто зазнав збитків.

Система обов'язкової відповідальності передбачає використання документів, які закріплюють зобов'язання на здійснення природоохоронної діяльності під заставу. Такий підхід особливо ефективний, якщо кількість забруднювачів та їхніх «жертв» обмежити, а розмір забруднення і його характер легко визначити [1].

Система економічних регуляторів і методів характеризується тим, що підприємство-забруднювач не обмежується жорсткими нормами. Воно може обирати свою стратегію, спираючись на власну оцінку витрат і результатів. У той же час усі економічні параметри, які для нього є зовнішніми (норми платежів за забруднення, податки, розміри субсидій), жорстко фіксовані. Підприємства є об'єктами централізованого державного регулювання. У такий спосіб фіксується бажаний стан навколишнього середовища. Підприємствам надається можливість вибору стратегії, що дає змогу досягти цього стану й адміністративно не нав'язується їм, хоча економічними регуляторами вони поставлені в порівняно жорсткі рамки дій.

Звісно ж, гармонійне співіснування природи і понад міру технічно оснащеного суспільства може стати лише за умови науково обґрунтованого компромісу між законами розвитку природи і законами розвитку людства з його багажем досягнень і потреб. Відповідальність за такий компроміс, за очікуваний порядок і гармонію в загальнолюдському домі лежить саме на системах екологічного управління.

Проголошуючи рішення щодо євроінтеграції і вступу до СОТ (Світова Організація Торгівлі), Україна має узгодити свою національну стратегію розвитку із вимогами СОТ, ЄС (Європейський

Союз) і міжнародними зобов'язаннями зі сталого розвитку загалом та екологічними зокрема (щодо зміни клімату, зміни нестійких моделей виробництва і споживання, екологічного оздоровлення і відтворення екосистем, басейнів річок тощо).

Вітчизняний і зарубіжний досвід свідчить про високу ефективність участі громадських організацій в обговоренні природоохоронних проектів, забезпеченні підтримки населенням важливих заходів з охорони природи, зокрема водних об'єктів економії води тощо [4].

У зарубіжних європейських країнах участь громадських організацій в ухваленні рішень під час розгляду водогосподарських проектів і заходів повсюдно стала нормою.

Особливу увагу держава та підприємства й організації України повинні звернути на ініціативні проекти, спрямовані на поліпшення здоров'я населення (якісна питна вода, допомога в навчанні користування екологічно безпечними технологіями у промисловому і сільськогосподарському виробництві, впровадження нових малоенергоємних і маловодних чи безводних технологій).

Отже у висновок можемо сказати, що гармонізація взаємовідносин суспільства і природи зможе настати внаслідок такої зміни людської діяльності, у першу чергу управлінської, коли людство, спираючись на пізнані природні закономірності, прийме на себе функції системного управління соціально-екологічними і природооновленими процесами, щоб досягти соціально-екологічної рівноваги. Реально гармонізація, як ідеал взаємовідносин та співіснування суспільства і природи, може настати тоді, коли люди управлятимуть не природою, а насамперед собою, своєю екологічною свідомістю й культурою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Анищенко І., Рудик Т., Іванова І., Іванова Ю. Чернігівщина. Забруднення довкілля. Розвиток екологічних аспектів соціальної відповідальності // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2010. — № 1.
2. Данилишин Б., Довгий С., Згуровський М., Програма розвитку: «Національна екологічна політика України: оцінка і стратегія розвитку» – Київ, 2007 р. – 185 с.
3. Корчевна Л., Новіков В., Домницька В., Жогло В. Аналіз розвитку систем управління соціальною відповідальністю підприємства та проблеми їх впровадження в Україні // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2009. — № 3.
4. Мельник . Л. Г., Корінцева О. І., Основи стійкого розвитку: Практикум для викладачів, студентів і аспірантів вищ. навч. закл. / Суми: Унів. книга, 2005, – 352 с.